

BEHÁR

(II. Mózes 25.1. – 26.2.)

Smitá és a Jóbel év szabályaival foglalkozik. Ahogy a hetedik nap pihenésre szolgál, ugyanúgy a hetedik évben pihentetni kell a földet. Negyvenkilenc év után jön a Jóbel év, amikor a földek visszaszállnak eredeti tulajdonosuk birtokába. Ugyancsak a Jóbel évben szabadulnak azok a zsidó rabszolgák, akik hetedik évben nem akartak szabadlábra kerülni, hanem inkább gazdáiknál kívántak maradni.

a hegyen – a Szináj hegyén, ahol az Örökkévaló a törvényeit tudatta. A hetedik évben a Smita évében a föld számára is szombatot kellett tartani. Ez a föld pihenésének esztendeje volt, Izraelben, esztendeje ma is. Ekkor engedték el a szegény ember adósságát is. A hetedik szombat év után, az ötvenedik évben megszólaltatták a harsonákat az engesztelés napján. A rabszolgák felszabadultak, a fallal körülvett városokban a házak eredeti tulajdonosaikra szálltak vissza. Ezt nevezték Jovélnak, ebből származik a jubileum szó. A Hetiszakaszy nyomatékka hangsúlyozza, hogy a rabszolgákkal jól kell bánni, a Szeresd felebarátodat elv rájuk is vonatkozik. A Talmud hozzáteszi, ha valaki elszegényedett embertársát rabszolgának hozza a házába, az urat vett magához, úgy kell bánni vele, családját is el kell tartani. A szökött rabszolgát nem volt szabad kiadni kegyetlen gazdájának. Ez történt több ezer évvel ezelőtt, mikor még az 1800-as évek végén, sőt a XX. század elején is számos országban embertelen törvények védték a gazda jogait és semmilyen a rabszolgáét.

Minden 7. évben parlagul kellett hagyni a földeket. Szántás, vetés és aratás tilosak voltak, a készből kellett élni. A Rámbám szerint a törvény a föld erejének kíméléséről intézkedik. (Nem ismerték a vetésforgót.) A 7. évben tilos volt az adósságok behajtása. (“Smitát köszáfim”) “Ez a Smita törvénye: háriítsd el az adósságot követelő kezét az adóstól. Ne szorongassa az ő felebarátját és testvérét, mert Smita-év az az Örökkévaló tiszteletére”. Hét Smita év után az 50. év Jovél év volt, a teljes társadalmi szabadság éve. Jom Kipur napján Sófár-fúvás útján közölték a néppel a társadalmi és gazdasági szabadságot. “Hirdessetek szabadságot az országban az összes lakosok számára... Ki-ki térjen vissza családjához és földjéhez.” Legyen szabad az idézett mondatot jelképként használni a megújhódott Zsidó Állam, Izrael, 50. éves jubileumi évében, a “Jovel” évben. A családhoz való visszatérés jelentheti- a nagy “család”, a zsidósághoz való visszatérést. Galutban élő u.n. asszimiláns testvéreink, kik eltávolodtak őseink hagyományától, alkalmat láthatnak az Állam 50. évében közelebb kerülni népünkhöz. “És térjen vissza földjéhez.” Akár turistaként, akár új oléként bizony méltó Izrael, hogy szétszóratásban élő testvéreink felkeressék a Földet és érezzék; hogy az Ország az egész zsidó nép országa... A hetiszakaszyban leírt Jovél törvények egyik legfontosabb része az u.n. “föld-törvény”. A Tóra családi szerencsétlenségnek tartja, ha valaki szükségből kénytelen eladni földbirtokát. “Ha testvéred tönkremegy és eladja birtokát, a hozzá közel álló rokon váltsa ki a birtokot”. Vagyis a föld visszavásárlása, “megváltása” az egész család feladata. De ha nem sikerült a visszavásárlás, akkor a Jovél évben visszaszáll az eladott föld az eladó birtokába térítés nélkül. “A föld nem adható el véglegesen, mert enyém a föld, ti csak ideiglenes tulajdonosai vagytok.” E bibliai mondat értelmében a Keren Kájemet nem adja el, csak bérbe adja a – tulajdonában lévő földeket és pedig 49 – évre! Ezeket a birtokokat a K.K.L. a kis emberek pénzéből vásárolta. Ahogy a Tóra mondja: “Egész országokban váltsátok meg a földet... egy a testvéreid közül váltsa meg.” Az ósatyáknak megígért ország szent Isten szemében, mert “az Örökkévaló Istened szeme vigyáz rá az esztendő elejétől annak végéig.” A Jovél év a héber szolgának is szabadságot hoz. Még ha nem is szolgál 6 évig az 50. évben szabadon kell bocsájtani. “Izrael fiai az én szolgáim, kiket kivezettem Egyiptom országából.” Ezért ellenzi a Tóra a héber férfi szolgásgát, akár tolvajlásért adták el, akár megélhetésért maga adta el magát. Vagy hat év után szabadult, vagy a Jovél esztendejében. Érdekes megjegyezni, hogy hetiszakaszyunk kétszer használja a “ל” (enyém) szót. Izrael népével és országával kapcsolatban “Enyém az ország, és Izrael fiai az én szolgáim.” Ez a két “enyém” szó örök kapcsolatot teremt Erec Jiszráel és a zsidó nép között! A hetiszakaszyhoz hasonló témájú prófétai rész kapcsolódik. Röviddel Jeruzsálem elfoglalása előtt Jeremiás prófétát felszólítja az Úr, hogy váltsa ki rokonának, Chánámélnak birtokát Hnátotban. A próféta csodálkozva fogadja az isteni utasítást, hiszen napok kérdése és Babilónia elfoglalja az országot és Jeruzsálemet. Hogy lehet ilyenkor földet vásárolni. De Isten megnyugtatja a prófétát, “Ahogy én hoztam e népre mind ezt a rosszat, úgy hozom majd reá mindazt a jót, mit megígértem nekik. Fognak Benjámin országában újból földeket vásárolni pénzért, Jeruzsálemben és Júdea városaiban birtokot venni, mert visszahozom elhurcolt foglyaikat, így szól az Úr.” És Jeremiás kiváltotta a földet... Ma is fontos feladatunk a föld megváltása... A naptár, a zsidó naptár teszi egy néppé az Izraelben élő és a diaszpórában szétszórt zsidókat. És e naptár ünnepei fejezik ki legjobban az együvé tartozást. “És veszlek titeket az én NÉPEMMÉ és leszek nektek a ti Istenetek”.

Tegnap este köszöntött be Pészach Sény (פסח שני). A Bamidbar 9. fejezetének első része írja le, hogy Izrael fiai hogyan ünnepelték meg a kivonulás után egy évvel Pészach ünnepeét (“a kivonulás szerinti második év első hónapjában”, de az első évnek a kivonulás éve számít). Voltak azonban többen is, akik nem ünnepelhetek együtt a

többiekkel, mert tisztátalanok voltak a megadott időben. Ezek az emberek odamentek Mózeshez, mondván, hogy igazságtalannak érzik azt, hogy kimaradtak a Peszach ünnepléséből. Ekkor kapta meg Mózes azt az utasítást, hogy "ha valaki szándéka ellenére nem tud résztvenni a Peszach ünneplésében, az egy hónappal később, a mai naptár szerint Ijjar hónapban, a hónap 14. napján mutassa be a Peszach-áldozatot, amelyre hasonló törvények érvényesek, mint az első hónap 14-én bemutatott Peszach-áldozatra." Érdekesség egyébként, hogy ez az egyik azon két eset közül, amikor egy általános törvényt néhányan a nép közül igazságtalannak találnak, és odamennek Mózeshez ezt szavá tenni. Mózes megkérdezte az Örökkévalót, aki erre a speciális esetre nézve hoz egy kiegészítő szabályozást, vagyis megfordul a törvényhozás eddig egyirányú menete. A másik eset Clofhád lányainak a története, a lányok örökösödési jogával kapcsolatban, Bamidbar 27. fejezetében. A két esetet összeköti az is, hogy a panaszkodók ezekkel a szavakkal közelítenek Mózeshez: "...miért csökkenjünk azért, mert...?". Peszach Sényi manapság, hogy nincs meg a Szentély, elvesztette a jelentőségét. Néhány liturgiai részlet jelzi azonban, hogy ez a nap valamiben kiemelkedik a többi hétköznap közül (az például, hogy nem mondunk Tachanun-t). Sok közösségben ezen a napon szokás enni egy kevés maceszt, ezzel emlékezve a nap hajdani jelentőségére.

Peszach második estjétől elkezdődött a negyvenkilenc napon át tartó ómerszámlálás. A második estétől minden este számláljuk a napokat. Az ötvenedik napon lesz Sávuot ünnepe. A Sávuot (שבועות) "heteket" jelent, ami a számlálás héthetes időszakára utal. A számlálás célja az, hogy a kivonulás ünnepe után lélekben felkészüljünk Sávuotra, a Tóraadás ünnepére. A számlálás Peszach második estjén kezdődött, amikor egy bizonyos mennyiségű új árpát kellett learatni, és másnap áldozatként a Szentélyben bemutatni. Az egész időszak Szfirát Háomer, „az omer számlálása” néven ismeretes. Az ómerszámlálásnál minden nap először elmondjuk az "ál szfirát háomer" (סְפִירַת הָעֵמֶק) áldást, utána megemlítjük a nap számát, majd az eltelt hetek és napok számát. A szfirá idején pusztította el a pestis Rabbi Ákivá több ezer tanítványát. Azóta a szfirá alatt részleges gyászidő van, nem tartanak esküvőt, nem vágatnak hajat, tilos táncolni és muzsikálni. Ezek a korlátozások azonban nem érvényesek Lág Báomerkor (ל"ג בעומר), a harmincharmadik napon, mert ekkor szünetelt a járvány. Idén Lág Báomer május 26-án, vasárnap este köszönt be. A Talmud szerint a járvány huszonnégyezer áldozatot követelt. Azonban a nap múltával újra szedte áldozatait. Az egyes zsidó irányzatok eltérő harminchárom napot jelölnek meg a gyász idejének, mert a bölcsek különböző időpontokat állapítottak meg. A szefárd zsidók szerint ezen a napon végleg megszűnt a járvány, ezért ezt a 33 napot Peszach első napjától Lág Báomerig tartják. Az askenázi közösségek Ijjar hónap elsejétől Sávuotig tartják a gyászt, azaz szerintük Lág Báomer napja csak szünet volt a járványban. Az ünnepnek van egy másik vetülete is. Ómer 33. napja -szerda este köszönt be- Rabbi Simon Bar Joháj, a kabbala egyik alapművének, a Zohár szerzője halálának napja is. Simon bar Joháj rabbi volt a neves Rabbi Akiba egyik legjelesebb tanítványa. Saját tanítása szerint a halála nem ad okot szomorúságra az ő esetében, hiszen a zsidó hagyomány szerint egy ilyen igaz ember, mint ő, a halálával Istenhez kerül. Halálos ágyán arra utasította tanítványait, hogy örömmel legyen halálának napja. A Szfirát Háomer utolsó három napja már nem a gyász, hanem a Tóra-adásra való felkészülés jegyében telik, ezért ekkor már lehet házasodni is.

HÍREK A VILÁGBÓL

Az Amszterdami Egyetem több száz dolgozója és diákja határolódott el a palesztinpartii tüntetésektől. https://bzsh.hu/2024/05/22/az-amszterdami-egyetem-tobb-szaz-dolgozoja-es-diakja-hatarolodott-el-a-palesztinpartii-tuntetesektol/
Az Egyesült Államok nem támogatja a palesztin államiság egyoldalú elismerését. https://mazsihisz.hu/hirek-az-sido-vilagbol/izrael/az-egyedul-allamok-nem-tamogatja-a-palesztin-allamisag-egyoldalul-elismereset
A konferencia arról szólt, hogy az izraeliek október 7-én egy barbár támadás áldozatai voltak. https://www.szombat.org/politika/konferencia-a-duna-intezetben-a-vendegek-fele-palesztinpartii-provokator-volt
Deutsch Róbert , a MAOIH korábbi elnöke az ortodoxia régi tagságának támogatásával azért fordult közigazgatási bírósághoz, mert nem tartotta jogszerűnek, hogy a Miniszterelnökség jóváhagyta a vitatott közgyűlésen megválasztott új vezetőséget. https://akibic.hu/2024/05/21/elutasította-a-birosag-az-ortodoxok-volt-elnokenek-keresetet-marad-a-jelenlegi-vezetes/
Két drón hatolt be Libanonból; Az IDF megölte a Hamasz Khan Yunis zászlóaljának parancsnokát. https://izraelinfo.com/2024/05/23/a-hadikabinet-utasította-az-elraboltak-szabadon-bocsatarol-targyalocsoportot-hogy-folytassak-a-targyalasokat-hirszuret/
Helyzet Rafahban, a Hamász bejelentése és Halevi felhívása. https://ujkelet.live/2024/05/23/helyzet-rafahban-a-hamasz-bejelentese-es-halevi-felhivasa/
Hollandiában már gyűlöletbeszédnek számít egy palesztinpartii szlogen. https://magyararancs.hu/kulpol/hollandiaban-mar-gyuloletbeszednek-szamit-egy-palesztinpartii-szlogen-268190
Az, hogy elégünk van, még nem antiszemitizmus – tízezrek jönnek a csodarabbihoz, és Bodrogkeresztúr belerokkan ebbe. https://444.hu/kepek/2024/05/18/az-hogy-elegunk-van-meg-nem-antiszemitizmus-tizezrek-jonnek-a-csodarabbihoz-es-bodrogkeresztur-belerokkan-ebbe
Berlinben már készülnek Netanjahu letartóztatására, Budapestre sem jöhetne? https://www.atv.hu/kulfold/20240523/berlin-netanjahu-icc-budapest

Izrael-ellenes tüntetők verekedtek össze Milánóban. https://magyarnemzet.hu/kulfold/2024/05/izrael-ellenes-tuntetok-verekedtek-ossze-milanoban-video
Újra megnyitják az 1-es terminált a Ben Gurion repülőtéren. https://bzsh.hu/2024/05/20/ujra-megnyitjak-az-1-es-terminalt-a-ben-gurion-repuloteren/
Az árvaként felnőtt Fauda-sztár mélyen együttérez az október 7-én elárvult gyerekekkel. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/izrael/az-arvakent-felnott-fauda-sztar-melyen-egyuttrez-az-oktober-7-en-elarvult-gyerekekkel
Gulyás Gergely elfogadhatatlannak minősítette a Nemzetközi Büntetőbíróság főügyészének döntését, amivel elfogatóparancs kiadását kérte Benjámín Netanjahu izraeli miniszterelnökre is. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/gulyas-gergely-magyarország-nem-fogja-vegrehajtani-az-izraeli-politikusok-elleni-elfogatoparancsot
A Mazsihisz közleményben reagált arra, hogy a Nemzetközi Büntetőbíróság főügyésze elfogatóparancs kiadását kérte az izraeli miniszterelnök, a védelmi miniszter és a Hamász több vezetőjével szemben. https://akibic.hu/2024/05/22/mazsihisz-izrael-demokratikus-vezetoit-nem-lehet-osszemosni-gyilkos-terroristakkal/
Netanjahu: Palesztina európai elismerése a terror jutalmazása. https://izraelinfo.com/2024/05/22/netanjahu-palesztina-europai-elismerese-a-terror-jutalmazasa/
Déli front, 35 rakéta Libanonból és a figyelmeztető levelek. https://ujkelet.live/2024/05/23/deli-front-35-raketa-libanonbol-es-a-figyelmezteto-levelek/
A Netanjahu elleni elfogatóparancs miatt az amerikaiak szankciókat fontolgatnak a Nemzetközi Büntetőbíróság ellen. https://hvg.hu/vilag/20240522_elfogatoparancs-haga-szankciok-usa-blinken
Mit jelent, hogy három európai ország is el fogja ismerni a palesztin államot? https://telex.hu/kulfold/2024/05/23/palesztin-allam-elismeres-ketallami-megoldas-europa-izrael-gaza-ciszjordania
"Szavak sincsenek arra, hogy leírjam, amit láttunk" – sokkoló dokumentumfilm készült a Hamász támadásáról. https://www.atv.hu/kulfold/20240522/izrael-hamasz-terrorista-tusz-eroszak
A zsidó identitás újraéledése: Ébredések. https://magyarnarancs.hu/belpol/a-zsido-identitas-ujraeledese-ebredések-61436
Donald Tusk: megengedhetetlen a párhuzam az izraeli kormányfő és a Hamász vezetői között. https://bzsh.hu/2024/05/22/donald-tusk-megengedhetetlen-a-parhuzam-az-izraeli-kormanyfo-es-a-hamasz-vezetoi-kozott/
Magyarország svájci nagykövete: A magyar államnak vállalnia kell felelősségét a Soában. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/kozelet/magyarország-svajci-nagykovete-a-magyar-allamnak-vallalnia-kell-felelosseget-a-soaban
A tavaly októberi izraeli terrortámadással egészen új korszak nyílt a Közel-Keleten, a helyzet biztonsági kockázatot jelent Európa számára is. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/szijas-peter-ammanban-sohane-ismetlodhessen-meg-oktober-7-e
A Merkaz hagyományteremtő rendezvényén idén az emlékezésnek is teret adnak. https://akibic.hu/2024/05/20/a-szent-istvan-parkban-unnepeljuk-a-76-eves-izraelt/
Három katona életét veszítette a Gázai övezet északi részén; Megjelent a katonanők elrablásának videója. https://izraelinfo.com/2024/05/22/amerikai-hirszerzes-a-hamasz-terroristak-korulbelul-egyharmada-halt-meg-az-alagutak-korulbelul-65-a-meg-mindig-aktiv-hirszuret/
Az izraeli hadsereg fegyvereket talált a rafahi temetőben. https://24.hu/kulfold/2024/05/23/elo-percrol-percre-izrael-hamasz-gaza-haboru-2024-majus-23/#az-izraeli-hadsereg-fegyvereket-talalt-a-rafahi-temetoben
Komoly diplomáciai botrány van kibontakozóban, Izrael több nagykövetet visszahívott. https://www.atv.hu/kulfold/20240522/izrael-palesztina-botrany-allam
Változtatható gázai tervein Izrael, miközben eddigi eredményeiről felemás hírek érkeznek. https://infostart.hu/kulfold/2024/05/23/valtoztathatott-gazai-tervein-izrael-mikozben-eddigi-eredmenyeirol-felemas-hirek-erkeznek
Ismét lesz sávuoti tanulás a Bálint Házban. https://bzsh.hu/2024/05/23/ismetlesz-savuoti-tanulasa-balinhazban/
Netanjahu: a hágai elfogatóparancs egész Izrael ellen irányul. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/izrael/netanjahu-a-hagai-elfogatoparancs-egesz-izrael-ellen-iranyul
Nem szabad egyetlen lépést sem megengedni az antiszemitizmus és az erőszak felé. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/retvari-bence-egy-holokauszt-megemlekezesen-arrol-beszelt-hogy-a-migracio-hozza-magaval-az-antiszemitizmust
Zsidók, melegek, menekültek megölésére buzdított, gyűlölte Sorost, az EU-t, Ferenc pápát és az ellenzékét. Most elfogták. https://akibic.hu/2024/05/17/irtsd-a-szar-zsidot-evekig-firkalta-tele-budapestet-gyulolkodo-szovegekkel-egy-idos-ferfi/

Az izraeli hatóságok leállították az egyik legnagyobb amerikai hírügynökség működését.
<https://www.atv.hu/kulfold/20240521/izrael-ap-egyedul-allamok>

Lezárták az Oxford Egyetem egyik épületét palesztinpartii tüntetők miatt. <https://444.hu/2024/05/23/lezartak-az-oxford-egyetem-egyik-epuletet-palesztinpartii-tuntetok-miatt>

Három tús holttestét megtalálták egy alagútban, öt izraeli katona meghalt baráti tűzben.
<https://telex.hu/kulfold/2024/05/17/izraeli-palesztin-konfliktus-osszefoglalo-gaza-rafah-dzsabalja-haga>

Zsidó-palesztin konfliktus: Izraelnek váratlan gondja akadt Spanyolországgal?
<https://www.penzentrum.hu/vilag/20240517/zsidopalesztin-konfliktus-izraelnek-varatlan-gondja-akadt-spanyolorszaggal-1150991>